

ภูมิอากาศจังหวัดลพบุรี

ที่ตั้งและอาณาเขต

ลพบุรีเป็นจังหวัดในภาคกลางตอนบนของประเทศไทย ตั้งอยู่บนฝั่งซ้ายของแม่น้ำลพบุรี ประมาณละติจูด $14^{\circ} 48'$ เหนือ ลองจิจูด $100^{\circ} 37'$ ตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 6,208.70 ตารางกิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครไปตามเส้นทางถนนพหลโยธินประมาณ 153 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับบริเวณใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดนครสวรรค์และเพชรบูรณ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและสระบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดชัยภูมิและนครราชสีมา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครสวรรค์ สิงห์บุรี และอ่างทอง

ภูมิประเทศทั่วไป

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดลพบุรีจำแนกได้เป็น 2 ส่วน โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณ 70% เป็นที่ราบสลับเนินเขา และภูเขา อยู่ในบางส่วนของอำเภอเมืองลพบุรี โคกสำโรง พัฒนานิคม สระโบสถ์ ท่าหลวง ชัยบาดาล บ้านหมี่และพื้นที่เกือบทั้งหมดของอำเภอโคกเจริญ โดยมีความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยประมาณ 40-600 เมตร พื้นที่ส่วนที่เหลือเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำลพบุรีและแม่น้ำป่าสักมีความอุดมสมบูรณ์มากเนื่องจากมีดินเป็นดินปนทรายสีน้ำตาลปนเทา เรียกว่า “ซิลท์ (silt)” ซึ่งเหมาะแก่การเพาะปลูก

ลักษณะอากาศทั่วไป

อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดลพบุรีประสบกับภาวะหนาวเย็นและแห้ง กับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดปกคลุมในช่วงฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไป

ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทยจะแบ่งฤดูกาลของจังหวัดลพบุรีออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดลพบุรีอยู่ต่ำลงมาจากตอนกลางของประเทศ อิทธิพลของความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งแผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจึงช้ากว่าในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจะเริ่มมีอากาศหนาวเย็นประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลงคือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบนทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดในเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มีรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพัดผ่านบริเวณภาคกลางและภาคเหนือเป็นลำดับในระยษนี้ ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง เว้นแต่ในช่วงปลายเดือนมิถุนายนต่อกับเดือนกรกฎาคม ปริมาณฝนอาจจะลดน้อยลงทำให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงขึ้น ซึ่งในระยษนี้จะมีอากาศร้อนอบอ้าวและแห้งแล้ง

อุณหภูมิ

จังหวัดลพบุรีตั้งอยู่บนที่ดอนในภาคกลางตอนบนและมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับเนินเขาและภูเขา จึงมีอุณหภูมิค่อนข้างสูงและอากาศร้อนอบอ้าวมากในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัดโดยบริเวณตอนบนแถบเทือกเขา เช่น ที่อำเภอชัยบาดาล ที่ สอท.บัวชุม มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 27.8 องศาเซลเซียส และเคยตรวจวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 5.7 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2542 ส่วนอุณหภูมิสูงที่สุดวัดได้ 43.2 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2559 ส่วนบริเวณตอนล่างเช่น อำเภอเมืองลพบุรี ที่ สอท.ลพบุรี มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 28.5 องศาเซลเซียส และเคยตรวจวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 8.4 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2503 ส่วนอุณหภูมิสูงที่สุดวัดได้ 41.8 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2503

ฝน

จังหวัดลพบุรีมีพื้นที่ค่อนข้างกว้างและมีสภาพภูมิประเทศแตกต่างกันทำให้มีปริมาณฝนต่างกัน โดยพื้นที่ส่วนใหญ่บริเวณเทือกเขาทางตอนบนและบริเวณที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำมีปริมาณฝนรวมตลอดปีอยู่ระหว่าง 1,000 – 1,200 มิลลิเมตร เว้นแต่พื้นที่บริเวณตอนล่างของอำเภอพัฒนานิคมด้านที่ติดกับอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรีมีฝนชุกและมีปริมาณฝนมากกว่าพื้นที่อื่น ๆ โดยปริมาณฝนรวมตลอดปีอยู่ระหว่าง 1,200 - 1,400 มิลลิเมตร ปริมาณฝนตลอดปี 1,097.0 มิลลิเมตร และมีฝนตก 105 วัน สำหรับเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดในจังหวัดนี้คือเดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 264.8 มิลลิเมตร และมีฝนตก 18 วัน ปริมาณฝนมากที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 203.4 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2533 ที่อำเภอเมืองลพบุรี สอท.ลพบุรี

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคยเคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณจังหวัดลพบุรี ส่วนใหญ่จะเป็นพายุดีเปรสชันที่มีกำลังอ่อน บางทีก็เป็นพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากพายุโซนร้อน พายุดีเปรสชันดังกล่าวนี้มีความรุนแรงไม่มากนัก อาจจะทำให้มีฝนตกหนัก ลมกระโชกแรง และอาจเกิดน้ำท่วมได้ในบางพื้นที่รวมถึงเกิดความเสียหายต่อสาธารณูปโภคต่าง ๆ ได้ ส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝน สำหรับพายุที่มีความรุนแรงขนาดพายุโซนร้อนและพายุไต้ฝุ่นยังไม่ปรากฏว่าเคยเคลื่อนผ่านจังหวัดนี้ พายุหมุนเขตร้อนนี้ส่วนใหญ่เกิดในทะเลจีนใต้และมีบางส่วนเกิดทางมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก เคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนามและลาวเข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย หากพายุดังกล่าวยังคงมีกำลังแรงอาจเคลื่อนตัวเลยไปถึงภาคเหนือหรือตรงมายังภาคกลางโดยเฉพาะเดือนกันยายนและตุลาคม

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2565 พบว่ามีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านจังหวัดลพบุรีทั้งหมด 11 ลูก ซึ่งขณะเคลื่อนผ่านจังหวัดลพบุรีมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนสิงหาคม 1 ลูก (2508) เดือนกันยายน 7 ลูก (2502, 2506, 2515(2), 2548, 2552, 2556) เดือนตุลาคม 2 ลูก (2513, 2533) และเดือนพฤศจิกายน 1 ลูก (2517)

ที่ตั้งของสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดลพบุรี

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นนี้มาจากผลการตรวจอากาศของสถานีอุตุนิยมวิทยาลพบุรี (ประมาณละติจูด $14^{\circ} 48'$ เหนือ ลองจิจูด $100^{\circ} 37'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 10 เมตร) และสถานีอุตุนิยมวิทยาลพบุรี (บัวชุม) (ประมาณละติจูด $15^{\circ} 16'$ เหนือ ลองจิจูด $101^{\circ} 12'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 48 เมตร) ซึ่งได้ทำการตรวจสอบสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ 8 เวลา คือเวลา 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติภูมิอากาศ ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังต่อไปนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยาลพบุรี ตั้งอยู่ที่ ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000 (ใกล้ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข และเทศบาลเมืองลพบุรี) โทร. 036-411098

สถานีอุตุนิยมวิทยาลพบุรี (บัวชุม) ตั้งอยู่เลขที่ 70 ม.1 ถ.สุนนารายณ์ ต.บัวชุม อ.ชัยบาดาล จ.ลพบุรี 15130 โทร. 036- 461997

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 – 2563
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566